

Makkelijk praten over moeilijke dingen

Mijn naam is Carolijn Leisink en ik ben in 2005 afgestudeerd aan de opleiding Docent Drama in Arnhem (Artez). Na mijn afstuderen ben ik aan de slag gegaan op de ISK in Arnhem als dramadocent en zette ik mijn eigen stichting op: Theatergroep Cactus (www.theatergroepcactus.nl).

Met Theatergroep Cactus heb ik tot 2016 vele voorstellingen gemaakt over maatschappelijke thema's. Deze manier van werken heeft geresulteerd in het boek *'Ik hou meer van jou, dan van de rijstepap van mijn oma.'* Bij Theatergroep Cactus wordt drama ingezet om maatschappelijke onderwerpen te belichten vanuit verschillende culturele invalshoeken.

Deze aanpak en werkwijze is ook aanleiding geweest om op de ISK een lesmethode te ontwikkelen. Ik noem deze lesmethode *'Makkelijk praten over moeilijke dingen.'* Leerlingen van de ISK in Arnhem hebben jarenlang 1 uur drama en 1 uur dit vak van mij gehad. Dit vak hebben ze op elk niveau en mijn ervaring is dat je met de juiste werkvormen ook daadwerkelijk op alle niveaus het gesprek kan aangaan.

Tijdens de studiedag van Lowan heb ik uitleg gegeven over het vak, mijn aanpak en de verschillende werkvormen. Alle werkvormen zijn digitaal met de deelnemers gedeeld. Hieronder volgt een korte samenvatting.

Thema's

Ik werk met thema's. Gemiddeld duurt een thema 2 tot 4 lessen van 50 minuten. De volgorde van de thema's ligt niet vast, ik bekijk per klas wat passend is. Voorbeelden van thema's zijn: (huiselijk) geweld, liefde, verslaving, social media, opgroeien in twee culturen, seksuele diversiteit, schulden, normen en waarden, toekomst, kwaliteiten, identiteit etc.

Structuur van de les

De les begint altijd in de kring. Daarna volgen verschillende werkvormen in de kring of in groepjes. Ik vind het belangrijk dat iedereen de ruimte krijgt om zichzelf te uiten, dit betekent dat je als docent ook de stillere leerlingen een beurt moet geven. Ik vind het tegelijkertijd ook erg belangrijk dat iedereen zichzelf mag zijn en dat er ruimte is voor deze diversiteit, zonder daar een oordeel aan te hangen.

Hete peper

Mijn houding tijdens de lessen is open en zo min mogelijk oordelend. Ik probeer de thema's te bekijken vanuit hun belevingswereld. Dit kan ik het best omschrijven middels de volgende metafoer: Als ik nu naar Thailand zou verhuizen en ik op een van de eerste dagen, een stik hete peper naar binnen gedouwd krijg, dan is de kans groot dat ik hem uitspuug en vies vind. Als ik kleine stukjes peper zou proeven in lekkere gerechten, uitgelegd krijg wat ik eet en langzaam aan de smaak mag wennen, is de kans groter dat ik de peper uiteindelijk lekker ga vinden.

Dit uitgangspunt heb ik altijd in mijn achterhoofd als ik een 'moeilijk onderwerp', zoals bijvoorbeeld seksuele diversiteit bespreek. Het is in veel culturen een taboe en als je een leerling slechts één minuut geeft om de rode peper weg te werken, zal hij zijn mond gaan spoelen en nooit meer van dit onderwerp willen proeven.

Regels

De regels zijn duidelijk: jas uit, tas weg, mobiel weg en in een kring gaan zitten. Je werkt met iedereen samen. Er wordt veel aandacht besteed aan een open en veilige sfeer.

Algemene doelstellingen

Onderstaande doelstellingen zijn van toepassing op alle lessen. Per thema zijn er specifieke doelen te noemen.

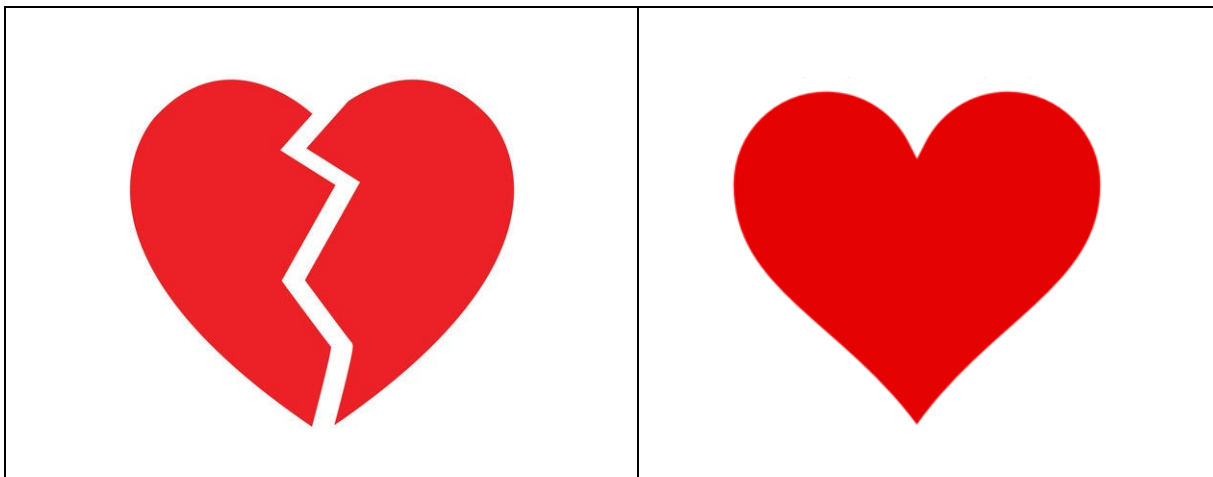
- De leerlingen leren samenwerken in diverse samenstellingen
- De leerlingen leren elkaar kennen
- De leerlingen hebben een uitlaatklep voor hun emoties
- De leerlingen leren zich verbaal en non verbaal uiten
- De leerlingen leren naar elkaar te luisteren
- De leerlingen maken op een speelse manier kennis met elkaars cultuur
- De leerlingen maken op een speelse manier kennis met de Nederlandse cultuur
- De leerlingen voelen de ruimte en veiligheid om onderwerpen bespreekbaar te maken
- De leerlingen ontdekken wie ze zelf zijn en dit te waarderen
- De leerlingen leren hulp vragen
- De leerlingen leren waar en hoe je hulp kan vragen

Voorbeelden

De opdrachten zijn vooral goed uit te voeren als je ze zelf ervaren hebt. Dit is dan ook wat we gedaan hebben tijdens de workshop op de Lowan studiedag. Ik zal een impressie van drie opdrachten geven. Mensen die de hele opdracht willen ontvangen kunnen mij mailen: carolijncarolijn@hotmail.com

Werkvorm 1 – Aan/uit – thema liefde

Elke leerling krijgt een kaartje met een heel en een gebroken hartje. De docent noemt een stelling en telt tot drie. Bij drie moeten de leerlingen hun kaartje omdraaien. Is de stelling voor jou een reden weg te gaan bij je geliefde? (Spel kan ook gespeeld worden in kleine groepjes met vier leerlingen, jongens en meisjes apart.)

Je bent verliefd op een meisje. Haar familie vindt jou geen goede jongen.	Je bent verliefd op een meisje. Jouw familie vindt haar geen goed meisje.
Je bent verliefd op een meisje. Ze heeft een ander geloof.	Je bent verliefd op een meisje. Ze is geen maagd.
Je bent verliefd op een meisje. Ze woont in Amerika.	Je bent verliefd op een meisje. Ze kan geen kinderen krijgen.
Je bent verliefd op een meisje. Ze heeft al een kind van een andere man.	Je bent verliefd op een meisje. Ze wil werken en geen kinderen.
Je bent verliefd op een meisje. Ze praat veel met andere jongens.	Je bent verliefd op een meisje. Ze wil niet koken (en wil dat jij dat doet)
Je bent verliefd op een meisje. Ze is 20 jaar ouder.	Je bent verliefd op een meisje. Ze wil niet schoonmaken (en wil dat jij dat doet)
Je bent verliefd op een meisje. Ze vindt geld belangrijker dan geluk.	Je bent verliefd op een meisje. Ze wil dat jij geen contact meer hebt met je vrienden.
Je bent verliefd op een meisje. Ze drinkt alcohol en gaat naar de discotheek.	Je bent verliefd op een meisje. Ze is zwanger van jou (jullie zijn niet getrouwd)
Je bent verliefd op een meisje. Ze zoent met een andere jongen.	Je bent verliefd op een meisje. Je vrienden zeggen dat ze niet mooi is.
Je bent verliefd op een meisje. Ze heeft hetzelfde geloof, maar een andere cultuur.	Je bent verliefd op een meisje. Ze wil dat jij alles voor haar betaalt.

Werkvorm 2 – Top tien – thema liefde

Leg de begrippen uit. Elke groepje krijgt de kaartjes met begrippen die belangrijk kunnen zijn bij het kiezen van een partner. Ze moeten samen overleggen wat de top tien wordt. Wat staat bovenaan? Het is hierbij belangrijker dat ze een gesprek met elkaar aangaan, dan dat ze het perse eens worden. De top tien wordt neergelegd en nabesproken in de groep.

Eer
Geloof
Uiterlijk
Geld
Leeftijd
Familie
Cultuur
Innerlijk
Verliefd
Maagd

Werkvorm 3 – Zaadjesspel – thema identiteit

Geef de leerlingen drie nepbriefjes van honderd euro. Zeg dat dit het enige geld is dat ze krijgen en kunnen inzetten. Lees de kaartjes voor en leg de betekenis uit. Daarna mogen de leerlingen gaan bieden op een zakje. Het gaat net als op een echte veiling: Wie biedt honderd? Wie biedt tweehonderd? Niemand meer dan tweehonderd? Verkocht! De leerling moet nu tweehonderd euro “betalen” voor het zakje met zijn waarde. Als meerdere leerlingen een zakje willen kopen voor driehonderd euro, wordt het zakje aan de kant gelegd. Deze kan later dan nogmaals aangeboden worden. Belangrijker is de discussie die volgt als iedereen wat gekocht heeft: Welke waarden zijn het belangrijkste voor jou? Waarom heb je deze keuze gemaakt?

Liefde	Schoonheid
Vrijheid	Huis
Eten	Familie
Respect	Creativiteit
Macht	Intelligentie
Trots	Geluk
Geld	Werk
Vrienden	Tijd
Aandacht	Gezondheid
Vrede	Plezier